

שׁוֹבֵה יִשְׂרָאֵל

בס"ד, שב"ק פרשת שלח כ"ו סיוון ה'תשע"ב | גליון 507

מדברי מו"ר ועט"ר רבי יאשיהו יוסף פינאו שליט"א

כוחה של מתינות

"וַיְהִי כַּלּב־אֶת הָעָם אֶל-מֹשֶׁה וַיֹּאמְרוּ עִלָּה נַעֲלָה וַיְרַשְׁנוּ אֶתְּךָ כִּי יָכֹל נֹכַח לָךְ", כלב בן יפונה השתיק את העם על מנת לספר בשבחה של ארץ ישראל, אך לא הספיק לומר כי אם דברים אחדים, וכבר השתיקוהו שאר המרגלים ואמרו **"לֹא נֹכַח לַעֲלֹת אֶל הָעָם כִּי חִזֵּק הוּא מְאֹד"**. וצריך להבין, מה היתה מחשבתו של כלב, והרי ברור היה כי לא יחזיקו דבריו זמן רב, ומיד ייסתרו ע"י שאר המרגלים שהיו עימו.

אלא משל הדבר לאדם הנופל מגובה רב, אם נפילתו מתרחשת בבת אחת, ללא עזירה באמצע, תהיה החבטה עצומה מאוד ומדרך הטבע אין סיכוי לאותו אדם להנצל. אך אם יחזיק הנופל בנפילתו בכל הנקרה בדרכו, אף שהמעצורים שיאחו בהם יעצרוהו אך לרגע קט ומיד ימשיך בנפילתו, מכל מקום לא תהיה המכה הסופית אנושה כל כך, ויוכל להתרפא. אף בענייננו, על ידי דיבורו של כלב בשבחה של ארץ ישראל, אף שלא החזיקו דבריו זמן רב והוכחשו ע"י שאר המרגלים, בכל אופן פעלו דבריו בכך שלא היתה הנפילה הרוחנית של עם ישראל בבת אחת, ומתוך כך היתה להם תקומה בסופו של דבר.

בשבחה של המתנינות מובא בספר חסידים, מעשה בעניי שנטל את מקל הנדודים ועזב את ביתו לצורך פרנסתו, הרחיק לארץ רחוקה ועמל שם בעבודה קשה, עד שלימים התעשר עושר רב. כשראה שיש לו די רכוש לכלכל את בני ביתו החליט לשוב אל עמו ואל משפחתו ולשמחם בעושרו הרב. בהגיעו אל ביתו, טרם שנכנס הטה את אוזנו לשמוע האם אשתו עדיין דרה באותו הבית, אך מה גבר כעסו כששמע את אשתו מדברת בחיבה עם גבר זר, ברוב כעסו על אשתו

שלא שמרה לו אמונים, חשב להיכנס עם חרב שלופה ולהרוג אותה ואת האיש שבביתו. אלא שלפתע נזכר בצוואתו שציוהו אביו, שלא יעשה שום מעשה בטרם עבר עליו לילה לחשוב ולדון בתועלת של אותו מעשה. ולכן עצר בעד עצמו והמתין על מפתן הבית כל אותו הלילה. להפתעתו הוא שומע את אשתו מדברת אל אותו האיש הזר ואומרת לו, חבל שלא ידע אביך כשיצא לדרכו, על היותי מעוברת, כי אילו היה יודע ודאי היה חוזר על מנת להשיאך אשה. כששמע האיש את הדברים הבין כי האיש הזר אינו אלא בנו ואשתו הינה אשה כשרה וצנועה. כעת התברר לו ביותר מה כוחה של מתינות שציוה אותו אביו עליה, כי אילולי זאת כבר היה הורג בחרבו את אשתו ואת בנו ומאבד את עולמו.

לכן תקנו חז"ל לכהנים, גט מיוחד הנקרא "גט מקושר" שתהליך כתיבתו ארוך וקשה, משום שהכהנים קפדנים הם, והיו באים לידי כעס בקלות רבה, ומגרשים את נשותיהם, וכשנרגעו מרוגזם לא יכלו להחזיר את גרושותיהם, שהרי כהן אסור להנשא עם גרושה. וכך עד שייכתב הגט המקושר וטרם שייסגר לאשתו, יירגע הבעל מרוגזו ויתפייס עמו.

על כך אמר מו"ר זקננו רבי מאיר אבוחצירא **יצוק"ל**, שיחשוב האדם בכל דיבור שמוציא מפיו שבע פעמים מה לומר והיאך. קל וחומר, לעניין מעשה שצריך לחשוב על כל התוצאות שיוכלו להיגרם על ידי מעשיו. החכם תמיד עיניו בראשו לצפות כל דבר מראשיתו ובשוב הדעת, וכך ינצל ממצבים בלתי הפיכים, כי סוף מעשה במחשבה תחילה.

דברי הימים

כ"ז בסיון

בעשרים ושבעה בן נשרף רבי חנינא בן תרדיון שהיה תנא בדור השלישי לתנאים. חז"ל מספרים שהייתה גזירה שלא לעסוק בתורה, ומצאוהו רבי חנינא בן תרדיון שהיה יושב ועוסק בתורה, ומקהיל קהילות ברבים, וספר תורה מונח לו בחיקו, הקיפוהו בחבלי זמורות והציתו בהן אש. והביאו ספוגים של צמר שרויים במים והניחום על ליבו. שאלוהו תלמידיו-רבי! מה אתה רואה? אמר להם- גווילים שרפים ואותיות פורחות באוויר. אמרו לו תלמידיו פתח את פיך ותכנס האש שתקרב את מיתתך. אמר להם- מוטב שיטלנה מי שנתנה ושאיני לא אחבל בעצמי. אמר הרומאי הממונה על השריפה- רבי, אם אני מרבה את השלהבת ונוטל את הספוגים של צמר מעל לך, אתה מביא אותי לחיי העולם הבא? אמר לו רבי חנינא בן תרדיון- הן. ביקש הרומאי שבועה על כך, ונשבע לו רבי חנינא בן תרדיון. מיד הרבה הרומאי בשלהבת, נטל את הספוגים של צמר מעל ליבו ויצאה נשמתו של רבי חנינא בן תרדיון בקדושה ובטהרה. אף הרומאי הממונה על השריפה, קפץ לתוך האש ונשרף אל מותו. יצאה בת קול מהשמיים והכריזה, שרבי חנינא בן תרדיון והממונה על השריפה מזומנים לחיי העולם הבא. ועל אותו ממונה בכה רבי יהודה הנשיא **"יש קונה עולמו בשעה אחת"**.

כ"ט בסיון ב' תמ"ט

בכ"ט בסיון הסתיימו שבעת ימי ההסגר של מרים הנביאה, ובאותו היום נסעו העם למדבר פארן (מדרש סדר עולם ח'). תניא בעשרים ותשעה בסיון שלח משה מרגלים (תענית כט).

השיעור השבועי

מהאדמו"ר רבי יאשיהו פינאו שליט"א

יתקיים בימי חמישי בשעה 21:00 בהיכל ישיבת שובה ישראל רח' שבט בנימין 34 רובע י"ב אשדוד | לפרטים נוספים: 08-8679897

ניתן לקבל את העלון במייל מידי שבוע
ואת דבר התורה היומי מהאדמו"ר רבי יאשיהו פינאו שליט"א
להרשמה במייל: info@shoovaisrael.com

ר"ת	יציאת השבת	כניסת השבת	ירושלים
21:03	20:28	19:11	ירושלים
21:00	20:31	19:27	ת"א אשדוד
21:01	20:33	19:19	חיפה
20:58	20:28	19:24	ב"ש

סליחתו בדברך

אמרו חז"ל (תענית ט) שביום ט' באב שבו המרגלים מלתור את הארץ. אותו לילה שהוציאו דיבת הארץ רעה, גרמו בכך לבכיה של חינום, שבעקבותיה נקבעה בכיה לדורות, וחורבן בתי המקדש והגלות הממושכת עד היום. ובכל אופן למרות חטאם הגדול, מבקש משה רבנו את סליחת השי"ת, ומושיך באמירת שלוש עשרה מידות של רחמים ומסיים במילים: "סלח נא לעון העם הזה כגדל חסדך" והקב"ה משיבו "ויאמר ה' סליחתי בדברך".

הצדיק רבי משה קורדובירו בספרו "תומד דבורה" כותב, "אין הקב"ה מתנהג כמדת בשר ודם, שאם הכעיסו חברו, כשהוא מתרצה עמו, מתרצה מעט, לא באהבה הקודמת. אך אם חטא אדם וחזר בתשובה, מעלתו יותר גדולה עם הקב"ה... כך האדם צריך להתנהג עם חברו – לא יהיה נוטר איבה מהכעס הקודם".

ככל שאדם קרוב אצל חברו, כך הפגיעה חזקה וצורבת יותר. הדבר מצוי במיוחד בין בני זוג נשואים, שריב או פגיעה יוצרים בינם ריחוק ונתק. לא קל להודות בפניו בן הזוג בטעותו ולבקש את סליחתו. אך יותר מכך, לא קל לבן הזוג להתפייס ולסלוח, ובפרט אם נגרם עלבון גדול, קשה מאד להמשיך הלאה באהבה הקודמת. וביותר לאשה שקצב התפייסותה איטי יותר משל הגבר, כפי דברי הגמרא (נדה לא), מפני מה האישה מקבל פיוס ואין האשה מקבלת פיוס? זה ממקום שנברא [אדמה, עפר הנוח להבטל] וזו ממקום שנבראת [בשר ועצמות קשין].

ראוי לפגוע להשתדל בכל יכולתו לפייס את בן הזוג, ולפי גודל הפגיעה, כך גודל התשובה. אך גם לנפגע תפקיד חשוב להדבק במידותיו של בורא העולם ולשאוף להתפייס בשלמות, אף אם תהליך הסליחה יתרחש לאורך זמן, שהרי לרגשות יש קצב משלהן ואינם תלויים בשכל, בכל אופן תהיה מגמת הנפגע להתפייס ולסלוח מעומוק הלב. וכל המעביר על מידותיו מעבירין לו על כל פשעיו.

סיפר רבי חיים שמואלביץ זצ"ל, באחת משיחות המוסר שלו, כשבמלחמת ששת הימים בשנת תשכ"ז, עת ישב עם בני הישיבה במקלט על קו החזית, והדי הפגזים נשמע באזניים. קלטו אוזניו שיח נכאים של אשה עלובה שבעלה הותיר אותה עגונה, והיא קראה במר לבה: רבנו של עולם, אני סולחת לבעלי על כל הצער והכאב שהסב לי בכך שהשאיר אותי לאנחות. וכשם שאני מוחלת לבעלי בלב שלם, אנא! סלח נא אף אתה לכל היושבים כאן במקלט על כל חטאיהם. סיים רבי חיים ואמר, זכיני יושבי אותו מקלט להנצל, בזכותה של אותה אומללה שהעבירה על מידותיה!

ואעשך לגוי גדול

לאחר חטא המרגלים, אמר הקב"ה למשה "אֶכְנּוּ בְּדָבָר וְאוֹרְשָׁנוּ וְאַעֲשֶׂה אֹתְךָ לְגוֹי גָדוֹל וְעַצוּם מִמֶּנּוּ" (יד, יב). שואל רבי יאשיהו פינטו זצוק"ל בספרו "כסף נבחר", איך נתרצה משה רבנו ע"ה בכך, ולא השיב לה' כפי שהשיב בחטא העגל, שאז אמר לו הקב"ה למשה "וְאַעֲשֶׂה אוֹתְךָ לְגוֹי גָדוֹל" (שמות לב, י) שאתה מבני בנייהם. השיב משה רבנו, רבון העולם איזה שטר מקוים יפה, הנחתם בג' או הנחתם באחד, הוי אומר אותו שנחתם בג'... הדבר שנשבעת לג' האבות "וְכָל הָאָרֶץ הַזֹּאת... אֶתְּךָ לְזָרְעֶכֶם", אין אתה מקיים, אלא אתה מבקש לבטלו, שכל זרע יעקב בכלל השבועה ולא רק שבט לוי, נמצא שבכך שההבטחה לג' האבות לא קויימה במלואה. אם כן שבועה של אחד, שהבטחתי כעת "וְאַעֲשֶׂה אוֹתְךָ לְגוֹי גָדוֹל" היאך אתה מקיים?...! אמר הקב"ה, יפה אמרת. מיד וַיִּנָּחֵם ה'. (מדבר רבה כי תשא). ואם תשובה זו היתה הגונה, מדוע לא השיב משה רבנו כדברים האלה לאחר חטא המרגלים. אלא שלאחר שמאסו עם ישראל בארץ ישראל, לא היה מקום למשה רבנו לערער על מה שנשבע הקב"ה לתת לזרעם, כי ה' הביאם אל הארץ ע"מ לתת להם, אך הם מאסו בעצמם במתנת הארץ, ואמרו "וְלָמָּה ה' מִבִּיא אֶתְּנוּ אֶל הָאָרֶץ הַזֹּאת".

ברמאות

"וְגַם זִבַת חֶלֶב וְדָבַשׁ הוּא זֶה פְּרִיָהּ. אֶפֶס כִּי עֵז הָעַם הַיִּשְׂרָאֵל בְּאֶרֶץ" (ג, כז-כח)

אמרו חז"ל (סוטה לה), אמר רבי יוחנן משום רבי מאיר: כל לשון הרע שאין בו דבר אמת בתחילתו – אין מתקיים בסופו. על פי דברי הגמרא מביאר ה"בן איש חי" בספרו "בן יהודע", כל כוונת המרגלים היתה להוציא את דיבת הארץ רעה, מובן אם כן מדוע אמרו בתחילת דבריהם "וְגַם זִבַת חֶלֶב וְדָבַשׁ הוּא", שהם דבר אמת. שאם לא כן, לא היה קיום לדברי השקר והכזב שלהם שאמרו "אֶפֶס כִּי עֵז הָעַם". וההסבר לכך הוא, לפי שהשקר אין לו בסיס, לפיכך אינו מסוגל לעורר התפעלות בלב האדם ולהשפיע עליו, ולכן נקרא 'שקר' שבסופו של דבר האדם נשאר 'קר' ואדיש מהסיפור. אך אם יערבו בו קצת אמת, מיד הוא מתקיים. שהרי אם ניקח את האות הראשונה מן ה'אמת' והאות הראשונה של ה'שקר', עולה המילה 'אש', שאש ההתלהבות קונה לה שביתה בלב כל מי ששומע את הסיפור...

"וְנִתְּנוּ עַל צִיצַת הַכֶּפֶן פְּתִיל תְּכֵלֶת" (טו, לה)

אמרו חז"ל (מנחות מג), התכלת דומה לים וים לרקיע ולרקיע לכסא הכבוד. מקשה הגאון רבי משה פינשטיין זצוק"ל, תמוה הדבר, אם השי"ת בחר בצבע התכלת משום היותו דומה לצבע הים, והים דומה לצבע הרקיע הדומה לכסא הכבוד, מדוע אם כן, לא נכתב מיד, כי בחר בצבע הדומה לכסא הכבוד? אלא צא ולמד, כדי לעלות מעלה מעלה, יש לעלות בהדרגה דרגה אחר דרגה, עד

שמגיעים לכסא הכבוד. שאי אפשר לאדם להגיע להשגות נעלות ברוחניות בבת אחת, ללא עמל ויגע. אך מה שרוכש האדם בעמל רב ובעבודה קשה, הופך להיות חלק ממנו ודבק בו לעולם, ומביא אותו לעלות לדרגה הבאה. רק כך יכול האדם להגיע עד כסא הכבוד!

"וְלֹא תִתְּרוּ אַחֲרָי לְכַבֵּם וְאַחֲרַי עֵינֵיכֶם" (טו, לה)

כתב הראב"ד, בספר "בעלי נפש", הראש לכל הגדרים הוא שאדם ישמור את עיניו מכל מה שאינו שלו, ואז הוא נקרא צנוע וביישן. וידוע גודל מעלת מי ששומר את עיניו טהורות. סיפר ה"באבא סאלי" על סבו הקדוש רבי יעקב אבוחצירא זיע"א שהיה שומר את עיניו, והיתה לו ראייה והבחנה בדברים אשר בן אנוש לא היה רגיל בהם. פעם אחת רצה רבי יעקב לקנות תפילין מהודרות, התעניין אצל סופר ירא שמים וביקש ממנו לכתוב עבורו תפילין, בתנאי שיטבול בכל שם משמות הקודש, וגם יכוון בהם את כוונת האר"ז"ל. הסופר קיבל על עצמו להכין את התפילין, והחל במלאכתו כשהוא נוהר לכוון בכל הכוונות הראויות, ולטבול כראוי וכנדרש. רק לאחר שסיים את כתיבת התפילין הרגיש ונזכר שבאחד השמות שכח ולא כיוון, והחליט לא לספר על כך לרב. כאשר בדק הרב את התפילין, שמח מאד על הכתב המשובח, והחל להגיה אות אות. כאשר הגיע לאותו השם אשר שכח הסופר לכוון בו, הסתכל ועיין בו רבות, פנה אל הסופר ושאלו, הנכון ששכחת לכוון בשם זה. הסופר הודה מיד וביקש את מחילתו של הרב. וכבר נפנה לכתוב לרב תפילין מהודרות כרצונו.

איגרת השבת

"וַיְהִי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּר וַיִּמְצְאוּ אִישׁ מִקְשָׁשׁ עֲצִים בַּיּוֹם הַשִּׁבְעִי" (טו, לב), דרשו חז"ל (ספר) שלא שמרו אלא שבת ראשונה, ושניה חללו.

קדושתה של השבת מתחילה בזמן שהיום השביעי מתחיל, ועל פי התורה היום מתחיל מהלילה שלפניו, כפי שנאמר בבריאת העולם "וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹקֶר יוֹם אֶחָד". אמנם יש דיון הלכתי האם תחילת הלילה היא בעת שקיעת החמה או בצאת הכוכבים. ומכיון שספיקא דאורייתא לחומרא, לכן בזמן הנקרא "בין השמשות", שהוא בין שקיעת החמה לצאת הכוכבים, כבר חלה קדושת השבת. ואף מצוה מן התורה להוסיף מחול על הקודש, ולהקדים את כניסת השבת לפני השקיעה, וזאת בכדי להראות את חביבותה של השבת עלינו.

כיום, זמני השבת נמצאים בצורה מסודרת בכל לוח שנה, והזמנים של כניסת השבת ויציאתה מוגדרים וברורים, אך ידוע שבימי החכם הגדול רבי אברהם אבן עזרא זיע"א (לפני יותר 900 שנה) שהיו כאלו שטעו בענין זמן כניסת השבת, וחשבו שהשבת נכנסת בבוקר יום השבת ולא בלילה שלפניו. וקם בזמנו אחד אשר הרהיב לכתוב כך בחיבורו, ולפי דבריו התיר לעשות מלאכה בליל שבת. האבן עזרא שנולד בספרד ונדד במדינות אירופה עד הגיעו לעיר לונדון, מספר בספרו על החלום הנורא אשר חזה, והרעיש עולם ומלואו, ששליח של השבת הקדושה הגיע אליו ובידו 'מכתב קודש' שנשלח מאת השבת בכבודה ובעצמה. וכך כתב: "ואני הייתי ישן ושנתי ערבה עלי, ואראה בחלום מלאך והנה עומד לנגדי כמראה גבר, ובידו אגרת חתומה, ויען ויאמר אלי 'קח את האגרת ששלחה אליך השבת'... ואשאל את העומד לנגדי 'מה פשעי?'. ויען ויאמר, 'הגד הוגד לי אשר הביאו תלמידיך לביתך ספרים ושם כתוב לחלל ליל שבת, ואתה תאזור מותנך להלחם עם אויבי השבת'". והמתין האבן עזרא עד צאת השבת לפתוח את האגרת ולקרוא את הכתוב בה, שהשבת כביכול מדברת ואומרת: "אני שבת, עטרת דת יקרים. ובין השם ובין בניו אני אות...". (דבר האגרת נדפס בהרבה זמירות וסידורים). האבן עזרא מסיים את סיפורו בחריפות על אלו המסלפים את פירוש התורה שבכתב. ואכן, קיים האבן עזרא את בקשת השבת וכבר בצאת השבת כתב אגרת ארוכה לבאר את פירוש הפסוק, והאיסור לחלל את ליל שבת קודש, בהוכיחו שהיום מתחיל משקיעת החמה ולא מעלות השחר.

פניני דברי יאשיהו

לנצח את היצר

המרגלים באותה שעה ששלחם משה רבנו לתור את הארץ היו כשרים, אלא שהיצר הרע אורב לאדם בזמנים קדושים, לקלקל ולהשחית את הכל. ועל האדם מוטל לעמוד איתן ולחזק עצמו תדיר.

מסופר, שבאחת השנים נכנסו תלמידי הגאון מוילנא זיע"א אצל רבם ביום טוב, וראו אותו שאין שמחתו שלמה כפי שהיה רגיל ביו"ט. שאלוהו על כך ולא רצה להשיב, אך כשהפצירו בו מאוד, לא יכול היה לעצור דבריו, וסיפר להם כדי לקיים מה שכתוב דאגה בלב איש ישיחנה לאחרים. כי באותו לילה בא אליו אליהו הנביא, וגילה לו עניינים נוראים וחיזושים נשגבים אין חקר, על הפסוק "עָלוּ זֶה בַּנֶּגֶב" (יג, יז) הנאמר בפרשת מרגלים. וכשקם בבקר, מחביבות ושמחת הדברים הרהר בליבו בדברים שגילו לו מהשמים טרם שברך את "ברכות התורה". וידוע שהגאון פוסק להלכה, שאסור אף להרהר בדברי תורה קודם שיברך, ולכן נענש ותיכף נעלמו ונשכחו ממנו כל הביאורים, ואינם.

והוסיף הגאון ואמר, שבגילוי זה היו כ"ב מאות וס' אופנים (אלפיים ומאתיים ושישים) על אותו פסוק, ומסוד זה יכול היה לראות את הבריאה מתחילתה ועד סופה, ולהבין את כח הבריות. עמדו תלמידיו וניחמוהו וברכוהו, "הש"ת יחזיר לרבנו אבדתו". זכה הגאון והוחזרה לו אבדתו, ונתגלו לו אופני הפסוק בשנית.

רבי יהודה אסאד - מהרי"א אסאד - כ"ג בסיון תרנ"ו

לאורם נלך

הגאון הצדיק רבי יהודה אסאד זצוק"ל, מגדולי רבני הונגריה. נולד בשנת תקנ"ד (1794) בעיירה אסאד הסמוכה לבודפשט, לאביו ר' ישראל שהיה חייט העיירה. בהיותו בן עשר שנים התייתם מאביו ונשלח ע"י אמו ללמוד שחיטה ע"מ שיוכל להתפרנס, אך מהר מאד עמדו על כשרונותיו העצומים, ושלחוהו לניקלשבורג, שם יצק מים על ידי הגאון רבי מודכי בנעט והפך לבחיר תלמידיו. תוך תקופה קצרה מינהו רבי מרדכי למגיד שיעור בישיבה. לאחר שכיחן כרב במספר קהילות מונה לדיין בעיר סרדהלי והקים בה ישיבה גדולה עם מאות תלמידים. במידותיו הנעלות דאג לעזור ככל יכולתו לבני הקהילה. אחת הקהילות בה כיהן כרב וכאב"ד היתה קהילת סמניץ, טרם נפנה לכהן בה, שם פעמיו לביתו של ה"חתם סופר" וסיפר לו כי בסמניץ יושב בר אוריין בשם רבי הירש פופר הנוהג להתנצח עם רבני העיר וגורם להכלמתם ברבים, רבי יהודה ביקש מה"חתם סופר" שיברכהו שלא יבוש בדרשותיו. אמר לו ה"חתם סופר", "דרכו של האריה (יהודה) לנצח את הצבי (הירש)". ואכן לא יכול לו רבי הירש בהתנצחותיו.

המעוררים נגד הדת תוה"ק אשר הנחילנו ה' מסיני". מסופר כי בעת שהשתתף עם משלחת הרבנים שנשלחה לקיסר פרנץ יוזף, ע"מ לבטל את התכנית להקים בית מדרש לרבנים מטעם המדינה. לאחר שעבר עם הרבנים בחדרי הארמון פנה לאנשי המשלחת ואמר להם כי הוא סמוך ובטוח כי יצליחו בשליחותם. לשאלתם כיצד הוא בטוח בכך, ענה להם, כי ראה מלאך ה' המלווה אותם, והצביע על דמותו שהשתקפה במראה שכיסתה את הקיר...

רבי יהודה נתפרסם כאגון וצדיק וכאיש מופת שברכותיו מתקיימות, סיפורים רבים על צדקתו ונפלאותיו התהלכו בכל גלילות הונגריה והסביבה, גם מושלים ואצילים היו באים לחלות פניו ולבקש את ברכתו, מסופר כי הקיסר פרנץ יוזף ביקש להתברך אצלו באריכות ימים. רבי יהודה כתב חיזושים רבים מהם הודפסו ספריו, ואף היה בקיא החכמת הקבלה אך ברוב ענותנותו הצניע את ידיעותיו.

באחרית ימיו נחלש רבי יהודה ונסע למרחצאות מרפא באוסטריה אך בשובו לסרדהלי בכ"ג בסיון תרכ"ו השיב את נשמתו ליוצרה, אבל גדול התפשט בכל קהילות הונגריה וכעשרים רבנים מגדולי דורו הספידוהו. זיע"א.

רבי יהודה לחם בעזו ובתקיפות במשכילים יחד עם ה"חתם סופר". באחד ממכתביו הוא כותב: "חובה ומצווה מוטלת עלינו... לקרוא רדיפה מלאה לבטל

מאמר החכם

אם רוחו של אדם נמוכה בעיני עצמו, הריהו נחשב כך אף בעיני יריבו. אם "וְנָהִי בְּעֵינָיו פְּחָגְבִים" הרי ממילא "וְכֵן הָיִינוּ בְּעֵינֵיהֶם"...

קורת הזהב

הוא הוביל את הנער אל המרתף ורק שם התיר את המטפחת מעל עיניו, באפלולית המרתף זהרו המוני דינרי זהר מסוגים שונים, והיה על הפועל למיינם לפי סוגיהם. חודש ימים עבד הפועל בחריצות, כשהאיש הזר מבקרו מידי יום ומביא לו את מזונו. כשסיים את עבודתו נטל בשמחה את שכרו והוביל כשהוא קשור בעינו אל רחובות העיר, ושב אל ביתו.

כעבור מספר ימים, חלף כרוז בעיר שהודיע על מכירה פומבית, אורח זר שהיה בעיר מות באופן פתאומי והותיר אחריו בית נאה, שימכר לכל המרבה במחיר. מתוך סקרנות הלך הפועל לראות איך מתנהלת המכירה, כשהתקרב גילה להפתעתו שזה הבית בו עבד במרתף למיין את דינרי הזהב. הוא נזכר בברכת הצדיק, ומתוך התרגשות פנה להשתתף במכירה והכריז על סכום גבוה ביותר. הסוחרים הביטו בו בתדהמה, לבושו העיד בו שהינו פועל פשוט, אך מאחר ולא היה מי שהרבה מעל המחיר שהציע הוא זכה במכרז וניגש לשלם דמי קדימה ולקבל את מפתחות הבית. ביד רועדת פתח את דלת הבית ונפנה לכיוון המרתף, הוא מצא בו את דינרי הזהב מסודרים כפי שהניח אותם לפני מספר ימים. למחרת שילם את יתרת הסכום על הבית. כעת הפך להיות עשיר מופלג, אך סכנה היתה טמונה בכך, היות ועל פי חוקי המדינה, כל כספו שזכה בו היה שייך למדינה. כדי להתגבר על כך שלח בהחבא את כל עושרו לתורכיה, ועבר עם כל משפחתו לעיר איסטנבול, שם הפך להיות מעשירי העיר.

עברו שנים, החכם צמח צרפתי לעת זקנתו החליט לעלות לארץ ישראל ולחון את עפרה, קהילתו נפרדה ממנו בצער ובדמעות. בדרכם לארץ ישראל עברו דרך נמל איסטנבול, שם התקבלו ע"י בני הקהילה שבאו להקביל את פניו. היה שם ערבי עשיר, שהשיג על הטענת הספינה בסחורותיו, כשראה את המהומה פנה לבדוק את את עיסוקיו והורה למשרתיו להוביל את הרב אל ארמונו, שם אירח אותו בכבוד מלכים כל משך שהותו של הרב בעיר. כשרצה הרב להמשיך בדרכו, פנה אל מארחו להודות לו על האירוח הנפלא. רצה העשיר להראות לרב את עושרו ואוצרותיו, "כלום יודע הרב מהיכן בא לי עושרי?". ענה לו הרב, "מנין אדע, איני בן המקום". "אף לא אני" - השיב העשיר - "באתי לפני שנים מתוניס, שם הייתי פועל במאפיה בשכנות הרב" - וכך התוודע הסוחר אל הרב ואמר - "ברכתו של הרב התקיימה במלואה, ארבע פעמים נשאתי את הקורה הכבדה ושקלתי זהב ארבעה פעמים כמשקלה, כל הזהב העודף שייך הוא לרב". מחה על כך הרב. אך העשיר מתוך הכרת הטוב תמך ברב ובפועליו בארץ ישראל כל חייו.

הגאון הצדיק רבי צמח צרפתי זצוק"ל, רבה של תוניס, היה נוהג לקום מידי לילה בחצות לערוך תיקון חצות, ולעסוק בתורה עד אור הבוקר. באחת מלילות החורף, כשקם רבי צמח כהרגלו, ניגש אל התנור וגילה להוותו שאש הגחלים כבתה ואין הוא יכול להדליק את הנר ע"מ שיאיר לו את החושך וכך לא יוכל ללמוד ולהתפלל. רבי צמח לא ויתר, הוא עטה על עצמו את מעילו ועל אף הרוח העז שהשתוללה בחוץ, פסע לעבר המאפיה ששכנה בקרבת מקום. לשמע הנקישות על דלת המאפיה, ניעור הנער הגוי הפועל העובד במאפייה, קר היה בחוץ וקשה היה לו לקום ממיטתו החמה, אך כששמע שחכם צרפתי, רבם של היהודים בפתח, ניער מעליו את קורי השינה ואץ לפתוח את הדלת ולהסיר את קורת הברזל הכבדה הנועלת את הדלת מבפנים. הדליק רבי צמח את הנר מהאש הבערת בתנור ויצא לעבר ביתו, כשהוא מסוכך בידיו על הנר הדולק. הפועל סגר את הדלת ונעל את הבריח אחריו, כשהוא נפנה בזריזות לחזור למיטתו החמה. אך הניח הרב את רגליו על מפתח ביתו, ופרץ של רוח כיבה את הנר. בליט ברירה שב רבי צמח אל המאפיה ובקש מהמשרת לפתוח לו בשנית ע"מ להדליק את הנר שכתב. וכך חזר הדבר מספר פעמים, בפעם הרביעית לא הסכים הפועל לקום עוד ממיטתו - "עבדתי קשה במהלך היום ואני עייף מאד" אמר לרב מתוך מיטתו - "איני יכול לקום כל הלילה מהמטה ולהרים קורה כה כבדה!". אך הרב לא ויתר הוא בקש שוב ושוב מהנער כי יאות לפתוח לו את הדלת. בקושי רב קם הנער ממיטתו, ולאחר שפתח את הדלת פנה אל הרב ואמר "ראה נא החכם, מה גדולה וכבדה של הקורה, הן פועל אני ולמחר עלי לקום מוקדם לעבודתי, ולא אוכל כל הלילה לקום ולהרים קורה כה כבדה". הביט החכם בקורה הכבדה והודה לנער על מאמציו וברכו - "יתן לך האלוקים, זהב כה רב כמשקל הקורה הכבדה". שמח הנער בברכת הרב, הן הכל ידעו כי ברכתו של הרב מתקיימת.

באחד הימים הלך הנער הפועל ברחוב, לפתע עצר אותו אדם זר ואמר לו, "מחפש אני פועל חרוץ לעבודה לתקופה קצרה, ומוכן אני לשלם עבורך פי עשר ממה שהינך משתכר כיום". נאות הנער, והלך ליטול רשות מבעל המאפיה לצאת לחופשה קצרה. בצעדים קלים הלך עם הזר ברחובות העיר עד שהגיעו לסימטאות צרות ולדרכים לא סלולות. עצר הזר ואמר "חייב אני לקשור את עיניך, אנו מתקרבים אל המקום בו תעבוד ואסור שתזוה אתו". הוא הוציא מטפחת מכיסו, וקשר את עיניו של הנער, וכשהוא מוביל בידו שם פעמיו לעבר בית שהיה חבוי בין העצים,

אוכלוסיה

נמצאת במקום 97 בעולם במספר תושביה המונים 7.5 מיליון איש. מרבית היהודים הגרים בארץ ישראל נולדו בה ורק 33% נולדו בחו"ל. צפיפות האוכלוסין הגדולה בעולם מורגשת היטב במדינת בנגלדש, בה מתגוררים כאלף איש על כל קילומטר רבוע אחד!. בעוד שבמנונגוליה צפיפות האוכלוסין היא מהנמוכות בעולם, בה מתגוררים 2 אנשים על כל קילומטר רבוע. המטרופולין המאוכלסת ביותר בעולם היא עיר הבירה של יפן, טוקיו. בה חיים יותר מ-34 מיליון תושבים.

בארץ ישראל צפיפות האוכלוסין היא 340 איש על כל קילומטר רבוע. ירושלים עיר הקודש היא הגדולה בעירי ישראל, והודות לריבוי הטבעי מונה אוכלוסיית ירושלים כעשרה אחוז מכלל תושבי ישראל. לכל ארץ תכונותיה ואנשיה, כל אדם הנולד בארצו ובמקומו, טבעי הוא שיקבל את תכונות ארצו. כל מקום בעולם מלא בכבוד ה' כפי שנאמר "מלא כל הארץ כבודו". ובכל אופן שונה ארץ ישראל משאר הארצות, שיש בה עשר מדגות של קדושה, כך שמטבעה ועדינותה ניתן לחוש בקרבת הבורא, יותר מאשר בארצות העמים שטבעם גס.

אחת מברכות הראיה נאמרת כשרואים 600,000 איש מישראל המוכנסים במקום אחד בארץ ישראל. אמרו חז"ל, "הרואה אוכלוסי ישראל, אומר 'ברוך חכם הרזים' שאין דעתם דומה זה לזה ואין פרצופיהם דומים זה לזה (ברכות נח).

משה רבנו שלח את המרגלים לתור את הארץ ואמר להם, "וְרֵאיתֶם אֶת הָאָרֶץ מִה הוּא", דרשו חז"ל (תנחומא שלח ו') אמרו להם: הוי מסתכלים בארץ, יש ארץ מגדלת גיבורים, ויש ארץ מגדלת חלשים, ויש ארץ מגדלת אוכלסין, ויש ארץ ממועטת אוכלסין.

אוכלוסיית העולם מתרבה ברוך השם באופן תמידי, ובעקבות תוחלת החיים הגבוהה, עולה בהדרגה מספר התושבים על פני כדור הארץ. מספר אוכלוסיית האנשים על פני כדור הארץ כבר חצתה את ה-7 מיליארד איש!. הערכה היא, כי במידה ולא תהיינה תופעות יוצאות דופן, חיוביות או חלילה שליליות, תמנה אוכלוסיית העולם בשנת 2050 כ-9 מיליארד בני אדם. ניתן לשער, כי אם לא היה מובל בעולם בימי נח, היה מניין בני האדם כיום עצום.

המדינה בעלת מספר התושבים הגדול ביותר היא סין, המונה למעלה ממיליארד ורבע בני אדם, אחד מכל 5 אנשים בעולם הוא סיני! בכל יום נולדים בסין 46,600 תינוקות שהם למעלה מ-17 מיליון תינוקות בשנה. מפקד ומרשם אוכלוסין בסין שנערך במשך עשרה ימים, הצריך העסקת 5 מיליון פוקדים. אחרי סין נמצאת הודו עם מספר תושבים במקום השני, כשבסוף הרשימה נמצאת מדינת הוותיקן שבאיטליה שאוכלוסייתה מונה כ-830 איש בלבד. ישראל